

Haridusministeeriumi Teataja

AMETLIK AJAKIRI.

Ilmub tarviduse järgi, umbes 20 vihikut aastas. Toimetuse asukoht ja aadress:
Tallinn, Haridusministeerium (Tõnismägi 11). Telefon 453-49.

Nr. 18.

31. detsembril 1936.

Nr. 18.

Raamatukogude komisjoni tegevuse aluste ja kodukorra muudatus.

Mitte-eesi rahvusest õppejõudude riigikeele praktilise oskuse korraldus.

Haridusministeeriumi 1936. a. 22. detsembri ringkiri nr. 32152 koolimajade ehitamise ja ehitusprojektide läbivaatamise asjas.

Haridusministeeriumi 1936. a. 30. detsembri ringkiri nr. 31875 ajakirja „Tervis“ õppeasutistele tarvilikuks ja kohustuslikuks õppevahendiks tunnustamise asjas.

AMETLIK OSA.

Raamatukogude komisjoni tegevuse aluste ja kodukorra muudatus.

Alus: Avalikkude raamatukogude seaduse täiendamise seaduse § 9¹
(RT 27 — 1934).

Raamatukogude komisjoni tegevuse aluste ja kodukorra (HMT 3 — 1935) § 2 punkt 1 muudetakse ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

1) jälgib ilmunud kirjandust ja koostab avalikkude raamatukogude võrku kuuluvate raamatukogude ja kooliraamatukogude täiendamiseks soovitatavate raamatute nimestikke.

Tallinnas, 19. detsembril 1936. Nr. 32131.

Haridusminister A. Jaakson.

Koolivalitsuse direktor O. J. Kiisel.

Mitte-eesi rahvusest õppejõudude riigikeele praktilise oskuse korraldus.

Alus: Õppejõudude teenistuse seaduse § 2 (RT 37 — 1934) ja § 94
(RT 59 — 1931).

§ 1. Kõik mitte-eesi rahvusse kuuluvad õppejõud peavad oskama praktiliselt riigikeelt sel määral, et nad kõnes ja kirjas suudaksid vabalt riigikeeles avaldada oma mõtteid.

§ 2. Õppejõudude riigikeele praktilise oskuse taset jälgivad kõik ametisikud, kellele kuulub kehtivate seaduste järgi õppe- ja kasvatustöö ülevälve teostamine koolides, hindavad aga haridus- või koolinõunikud, kellele kuulub õppejõudude teenistuse hindamine.

§ 3. Kui õppejõu riigikeele praktiline oskus osutub puudulikuks, määratakse talle vastava haridus- või koolinõuniku poolt tähtaeg riigikeeles täiendamiseks. Selle järel nõutakse õppejõult eksami õiendamist Haridusministeeriumi poolt kehtima pandud kava ulatuses.

§ 4. Kui õppejõud ei ole suutnud antud tähtajaks end täiendada tarvilisel määral riigikeele praktilises oskuses, siis vastav haridus- või koolinõunik kannab sellest ette Haridusministeeriumi Koolivalitsuse või Kutseoskuse Osakonna direktorile asja edaspidiseks otsustamiseks.

Tallinnas, 19. detsembril 1936. Nr. 32135.

Haridusminister A. Jaakson.

Koolivalitsuse direktor O. J. Kiisel.

Haridusministeeriumi 1936 a. 22. detsembri ringkiri nr. 32152 maa- ning linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurivalitsustele, koolinõunikudele, koolide üllapidajatele ja koolijuhatajatele koolimajade ehitamise ja ehitusprojektide läbi vaatamise asjas.

Riigi Teatajas nr. 99 — 1936. a. on avaldatud Koolimajade Ehituslaenu Fondi määruse, mille maksmahakkamisega kaotab maksuse senine Koolimajade Ehitusfondi määrus (RT 70 — 1931, RT 103 — 1931 ja RT 15 — 1934).

Juhtides uuele määrusele asjaosaliste asutiste tähelepanu Haridusministeerium palub võtta see täpsele täitmisele.

Ühtlasi Haridusministeerium palub võimalikkude arusaamatuste vältimiseks tulevikus võtta täitmisele koolimajade ehitamisel või ümber- või juurdeehitamisel järgmised juhtnöörid.

1. Projektide eelläbivaatamisel koolivalitsustes Av. algkoolide hoonete ehitamise määruse § 42 ettenähtud korras tuleb eeskätt selgusele jõuda, kas koolimaja ehitamiseks valitud koht, samuti juurde- või ümberehitatava koolimaja asukoht, on otstarbekohaselt valitud koolivõrgu seisukohalt. See on väga tähtis selleks, et tulevikus ära hoida niisuguseid nähteid, kus koolimaja ei ole sattunud õigele kohale. Samuti tuleb selgitada, kas koolimaja on ruumide suuruselt ja nende arvult küllaldane, eriti kas klassiruumid on

küllalt avarad, silmas pidades, et ühe- või kahe klassikomplekti- listes algkoolides iga klass peab mahutama vähemalt 40 õpilast ja suuremais algkoolides, kus kolm või enam klassikomplekti, peab olema osa klasse kuni 50 õpilasele. Koolimaja asukoha sobivust tuleb selgitada koha peal, kusjuures asukoha tervishoiu-nõuetele vastavuse määrab maa- või linnaarst.

2. Projektide läbivaatamisest koolivalitsuses võtavad osa peale koolivalitsuse juhataja, koolinõuniku, maa- või linna arhitekti ja maa- või linnaarsti ka koolijuhataja ning valla- ja alevivalitsuste poolt ülalpeetavate koolide alal vastav valla- või alevivanem või nende asetäitjad. Kõik projektide läbivaatamisel leitud puudused protokollitakse ja protokoll lisatakse juurde projektile selle esitamisel Haridusministeeriumile. Projektile selle esitamisel Haridusministeeriumile tuleb igal juhul juurde lisada koolinõuniku arvamus projekti vastavuse kohta pedagoogilistele nõuetele.

3. Kui läbivaatamisel projektis leiduvad puudused, mis nende ulatuselt ei ole kõrvaldatavad projekti kinnitamisel, või koolimaja asukoht leitakse mittekohaseks koolivõrgu seisukohalt, siis koolivalitsus ei saada projekti edasi Haridusministeeriumile, vaid nõuab esimesel juhul leitud puuduste kõrvaldamist, teisel juhul aga algatab koolile uue asukoha määramise küsimuse Av. algkoolide seaduse § 21 korras.

4. On tarvilik, et kooliülalpidajad selgitaksid enne ehitusprojektide koostamisele asumist ühes koolijuhataja ja koolinõunikuga ehituskavasse puutuvad küsimused, pidades ühtlasi nõu samas asjas ka maa- või linnaarhitektiga ja maa- või linnaarstiga.

5. Kesk- ja kutsekoolide hoonete ehitusprojektide suhtes tuleb enne nende koostamist läbi rääkida HM Koolivalitsuse või Kutseoskuse osakonna direktoriga, kuna praegu puuduvad kehtima pandud normid kesk- ja kutsekoolide hoonete kui koolimajade kohta.

6. Koolijuhatajad on kohustatud jälgima ehitustöid koolimajade alal, olles kooli ülalpidajale abiks nõu ja juhatastega ehituste korralikuks läbiviimiseks. Kui koolijuhataja põhistatud nõuded ei leia kooli ülalpidaja poolt täitmist, siis peab ta sellest teatama koolivalitsuse juhatajale tarvilikkude sammude astumiseks. Samuti peab ta koolivalitsuse juhatajale teatama kõigist kõrvalkaldumistest kinnitatud ehitusprojektist kui ka puudustest, mis ilmnevad projektis koolimaja ehitamisel kooli huvide seisukohalt.

7. Ka koolinõunikud on kohustatud jälgima nende tegevuspüürides toimivate koolimajade ehitamiste, ümber- või juurdeehitamiste käiku, sõites perioodiliselt selleks ehituste juurde ja tutvudes ehituste tegeliku läbiviimisega ning andes koolide ülalpidajaile seejuures sele-

tusi ja näpunäiteid ehituste edukaks ja otstarbekohaseks läbiviimiseks kooli huvide seisukohalt. Tarbekorral pöörduv koolinõunik selgunud puuduste kõrvaldamiseks koolivalitsuse juhataja poole.

8. Koolivalitsuste juhatajail lasuvad koolimajade ehitamise, ümber- või juurdeehitamise alal samad ülesanded, mis koolinõunikudel. Peale selle nad on kohustatud aeg-ajalt ehitusi üle vaatama ja kontrollima ühes maa- või linnavalitsuse arhitektiga ning nõudma puuduste selgumisel nende kõrvaldamist.

9. Koolimajade ehitustööde lõpliku vastuvõtmise eel selgitab koolivalitsuse juhataja ühes p. 2 loetletud isikutega, kuiõrd on ehitamisel täidetud kinnitatud projekti nõuded, ja teatab oma seisukoha kohalikule ehitusvalve-asutisele või selle poolt ehituse vastuvõtmiseks moodustatud komisjonile.

Haridusminister A. Jaakon.

Koolivalitsuse direktor O. J. Kiisel.

Kutseoskuse osakonna direktor J. Kiivet.

Haridusministeeriumi 1936. a. 30. detsembri ringkiri nr. 31875 maa-, linna-, alevi- ja vallavalitsustele ning kõigile teistele kooliõulalpidajatele, maa- ja linnakoolivalitsustele ja vähemusrahvuste kultuurvalitsustele, koolinõunikudele ning koolijuhatajatele ajakirja „Tervis“ õppeasutistele tarvilikuks ja kohustuslikuks õppevahendiks tunnustamise asjas.

Kuna noorsoo tervise eest hoolitsemine on ülitähtis rahva ja riigi edasipüsimise ja eduka arenemise seisukohalt, siis tuleb kasutada kõiki võimalusi ja vahendeid, mis selle edendamiseks kaasa mõjuvad.

Pidevalt käsitab üldisi ja koolitervishoiu küsimusi Eesti Tervishoiu Muuseumi poolt väljaantav ajakiri „Tervis“, mispärast Valitsemise korraldamise seaduse §§ 37—42 (RT 5 — 1934, 22 ja 56 — 1936), Avalikkude algkoolide seaduse § 48 (RT 46 — 1931) ja Keskkoolide seaduse § 25 (RT 47 — 1934) põhjal Haridusministri otsusega 22. detsembrist 1936 nimetatud ajakiri „Tervis“ on tunnustatud igale õppeasutisele tarvilikuks õppevahendiks ning tehakse kooliõulalpidajatele kohustuslikuks selle ajakirja muretsemine igale koolile.

Koolivalitsuse direktor O. J. Kiisel.

Kutseoskuse Osakonna direktori aset. J. Kiivet.

MITTEAMETLIK OSA.

Haridusministeeriumi hinnangud ja tänuavaldused õppejõududele.

Haridusministeerium avaldas tänu Paide ühisgümnaasiumi direktorile Anton Härma'le ja Põltsamaa täienduskooli juhatajale Ferdinand Rusi'le selle eest, et nende juhtida olevad koolid Haridusminister leidis olevat õpetuslikult ja kasvatuslikult eeskujulikus seisukorras.

Peale nende Haridusministeerium avaldas tänu ka Patküla vallavalitsusele hoole ja aktiivsuse eest kooli internaadi korraldamisel.

Teateid Haridusministeeriumi ametnikkude teenistuse alalt.

Viktor Viilup on vabastatud Haridusministeeriumi Koolivalitsuse haridusnõuniku ametikohalt tema omal palvel, arvates 15. novembrist 1936. a., tema nimetamise puhul koolinõunikuks.

Koolinõunik Märt Raud on nimetatud Haridusministeeriumi Koolivalitsuse haridusnõunikuks, arvates 15. novembrist 1936.

Edgar Oissar on vabastatud Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna sekretäri ametikohalt tema omal palvel, arvates 7. novembrist 1936.

Andres Päril on nimetatud Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna sekretäriks, arvates 1. detsembrist 1936.

Haridusministeeriumi annetused koolidele.

Haridusministeerium annetas Eesti entsüklopeedia (nahkköites):

- 1) Pühajärve valla Ilmjärve algkoolile — kooli 150 a. juubeliks;
- 2) Maidla valla Savala algkoolile — kooli 100 a. juubeliks.

Riigikohtu otsustest võetud seletusi.

Õppejõudude teenistuse seaduse alal.

Õppejõudude teenistuse seaduse muutmise dekreedid (RT 37 — 1934) § 44 järele kuulub algkooli juhataja ametisse kinnitamine Haridusministri võimkonda. Sama seaduse § 91 kohaselt võib õppejõude ametisse kinnitav asutus pensionieasse jõudnud õppejõudu

ametist vabastada teenistuse huvides. A. M. ongi § 91 põhjal ametist vabastatud Haridusministri otsusega 4. juulist 1936. a. Selle otsuse vastu ei ole A. M. seaduslikul tähtajal kaebust üldse esitanud. Haridusministri otsusega 16. VII 1936 a. on rahuldamata jäetud üksnes A. M. palve tema teenistusaega ühe või kahe aasta võrra pikendada; ning kirjaga 23. VII 1936 a. on HM koolivalitsus keeldunud revideerimisele võtmast koolinõuniku hinnangud A. M. õppe- ja kasvatustöö kohta. Nagu algoimetusest nähtub, on koolinõuniku hinnang õppetöö kohta K. algkooli revideerimisel 28. sept. 1935. a. teatavaks tehtud koolijuhatajale maavalitsuse kirjaga 7. okt. 1935. a. ja hinnang õppetöö kohta revideerimisel 27. V 1936. a. maavalitsuse kirjaga 10. VI 1936. a. nr. 360. Õppe- ja kasvatustöö ülevaale teostamise määruse (RT 103 — 1931) § 26 järele pidi A. M. leides, et tema teenistuse nõrgaks või puudulikuks tunnistamine ei ole õigustatud, esinema kahe nädala jooksul, arvates kirja kättesaamisest, kirjaliku seletusega koolinõunikule. Seda ei ole kaebaja teinud. Õppejõudude teenistuse seaduse muutmise dekreediga (RT 37 — 1934) § 86 korras kuuluvad need hinnangud arutamisele ainult juhul, kui õppejõu ametist vabastamine sünnib üksnes tema õppetöö hinnangu põhjal § 86 korras, s.o., kui ametist vabastamiseks ei ole mingit muud seaduslikku põhjust. On õppejõud pensionieasse jõudnud, siis on eeltähendatud seaduse § 91 tõttu õppejõude ametisse kinnitaval asutisel suuremad õigused tema ametist vabastamiseks, kui õpetaja kohta, kes pensionieasse ei ole veel jõudnud. Kui § 86 põhjal võib nõrk või puudulik õppetöö ametist vabastamise eelduseks olla üksnes § 86 ettenähtud tingimustel, siis võib nõrk või puudulik õppetöö § 91 käsitamisel kujundada eelduse ametist vabastamiseks ka väljaspool § 86 tingimusi. Koolinõuniku revideerimisel on kaebaja õppe- ja kasvatustöö, nagu see nähtub algoimetuses olevatest maavalitsuse kirjadest, osutunud puudulikuks ja nõrgaks, kaebaja ei ole vastavas korras kirjalikke seletusi tema töö hinnangu kohta üldse esitanud, ja kui Haridusministrile teatavaks tehti koolinõuniku hinnangud kaebaja õppetöö kohta, siis oli tema § 91 põhjal õigustatud otsustama, et teenistuse huvides, s.o. parema õppe- ja kasvatustöö korraldamiseks, on tarvilik kaebajat ametist vabastada. Asja algoimetuse andmete järele on asja otsustamisel aluseks olnud ainult teenistuse huvid, aga mitte mõned ametiga mitteühenduses olevad asjaolud, ja sellepärast ei ole seaduslikku alust kaevatud otsuse tühistamiseks.

Teadaanne turismialaliste kirjatööde võistluse asjas.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse ja Kutseoskuse Osakonna 1935. a. 12. detsembri ringkirjas nr. 32542 (HSM T 16—1935) koolinõunikudele, maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele ja koolide juhatajaile on soovitatud vastavate klasside õpilastele koolides võtta osa Eesti Turistide Ühingu poolt korraldatud turismialaliste kirjatööde võistlusest koolidele saadetud juhendite alusel.

Eesti Turistide Ühingu juhatus palub koole, kus on korraldatud turismialaliste kirjatööde võistlus (1935/36 või 1936/37 kooliaastal), valida iga võistlusest osa võtnud klassi õpilaste töödest kuni kolm parimat tööd, nummerdades nad tarviduse korral väärtuse järjekorras, ja saata valitud tööd klasside kaupa järjestatult vastava ringkonna koolinõunikule, riigikoolides Haridusministeeriumi Koolivalitsuse koolinõunikule, 1-seks veebruariks 1937.

Alus ja viis, mille põhjal parimad tööd valitakse, jääb kooli enda otsustada.

Teised tööd palutakse saata vahetumalt Eesti Turistide Ühingu (Raekoja plats 9, Tallinn) 1-seks märtsiks 1937.

41-

18-